
Dokument na schôdzu

A9-0420/2023

8.12.2023

SPRÁVA

o vykonávaní územného rozvoja (NSU, hlava III kapitola II) a jeho uplatňovanie v Územnej agende Európskej únie 2030 (2023/2048(INI))

Výbor pre regionálny rozvoj

Spravodajca: Marcos Ros Sempere

OBSAH

	strana
DÔVODOVÁ SPRÁVA – SÚHRN SKUTOČNOSTÍ A ZISTENÍ	3
PRÍLOHA: FYZICKÉ ALEBO PRÁVNICKÉ OSOBY, KTORÉ SPRAVODAJCOVI VÝBORU POŽIADANÉHO O STANOVISKO POSKYTLI INFORMÁCIE	7
NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU	8
STANOVISKO VÝBORU PRE POĽNOHOSPODÁRSTVO A ROZVOJ VIDIEKA	21
INFORMÁCIE O PRIJATÍ GESTORSKÝM VÝBOROM.....	32
ZÁVEREČNÉ HLASOVANIE PODĽA MIEN V GESTORSKOM VÝBORE.....	33

DÔVODOVÁ SPRÁVA – SÚHRN SKUTOČNOSTÍ A ZISTENÍ

Náročný globálny kontext – súdržnosť je dôležitejšia ako kedykoľvek predtým

Viaceré krízy, ako je pandémia ochorenia COVID-19, prebiehajúca vojna na Ukrajine, ktorá spôsobila bezprecedentnú utečeneckú krízu a vážnu energetickú krízu, ako aj zhoršujúca sa núdzová situácia v oblasti klímy, ukázali, že územia sú čoraz viac vzájomne závislé. V súčasnom náročnom globálnom kontexte musí EÚ zabezpečiť pozitívne vyhliadky do budúcnosti pre všetky miesta a ľudí. Hospodárska, sociálna a územná súdržnosť sa preto stáva čoraz dôležitejšou, aby sa zabezpečilo, že Európa zostane zjednotená.

V tejto súvislosti je viac ako kedykoľvek predtým potrebné, aby inštitúcie Únie spolu s vnútroštátnymi, regionálnymi a mestskými orgánmi úzko spolupracovali s cieľom dosiahnuť odolnosť, udržateľnosť a inkluzívnosť prostredníctvom participatívneho a inovatívneho integrovaného územného rozvoja.

Kľúčová úloha integrovaného územného rozvoja

Integrovaný územný rozvoj je kľúčom k posilneniu odolnosti a naštartovaniu prosperity vo všetkých regiónoch. Pomáha koordinovať regionálny a miestny rozvoj a podporovať miestnu demokraciu prostredníctvom inkluzívnej účasti. Integrovaný územný rozvoj je relevantný pre všetky územia EÚ a môže priniesť nové spôsoby rozvoja smerom k inteligentnejšej, vedomostnej a ekologickejšej ekonomike, ktorá vytvára kvalitné pracovné miesta a sociálny pokrok v iných ako mestských oblastiach. Stratégie územného alebo miestneho rozvoja sa zameriavajú na územný rozvoj mimo miest, funkčných mestských oblastí a metropolitných oblastí, pričom miestne orgány sú stredobodom riadenia.

Nástroje NSU: integrované územné investície a miestny rozvoj vedený komunitou

Integrované stratégie územného a miestneho rozvoja podporované politikou súdržnosti EÚ sú dôležitými nástrojmi na udržanie tohto procesu. Najmä integrované územné investície (IÚI) a miestny rozvoj vedený komunitou sú hlavnými mechanizmami, ktoré sa používajú na vykonávanie financovania politiky súdržnosti integrovaným a lokálne zameraným spôsobom s aktívnym zapojením regionálnych a miestnych orgánov. Nariadením o spoločných ustanoveniach (NSU) pre každé programové obdobie sa regulujú IÚI a miestny rozvoj vedený komunitou ako prostriedok na realizáciu politiky súdržnosti územne integrovaným spôsobom s cieľom zvýšiť jej účinnosť.

V NSU na programové obdobie 2021 – 2027 sa hlava III kapitola II venuje územnému rozvoju vzhľadom na jeho zásadný význam v štruktúre politiky súdržnosti. V článkoch 28 – 34 NSU sa stanovuje, že podpora udržateľného a integrovaného rozvoja všetkých území sa uskutočňuje prostredníctvom územných nástrojov, najmä IÚI, miestneho rozvoja vedeného komunitou alebo „akéhokol'vek iného integrovaného územného nástroja navrhnutého v rámci národnej stratégie“.

IÚI a miestny rozvoj vedený komunitou sú kľúčovými nástrojmi na riešenie jedného z piatich všeobecných cieľov politiky súdržnosti, najmä cieľa politiky 5 „Európa bližšie k občanom vďaka podpore udržateľného a integrovaného rozvoja všetkých typov území“. Tieto nástroje

boli prvýkrát zavedené v roku 2014 a ďalej sa posilnili v právnych predpisoch na obdobie 2021 – 2027, pričom sa zdôraznila kľúčová úloha integrovaných územných stratégií pri dosahovaní cieľov súdržnosti.

Cieľom IÚI a miestneho rozvoja vedeného komunitou je uľahčiť prístup zdola nahor k územnému rozvoju zapojením miestnych a regionálnych samospráv, uľahčovaním dialógu medzi rôznymi zainteresovanými stranami a zintenzívnením spolupráce medzi verejným a súkromným sektorom, ako aj podporou spolupráce a prenosu informácií medzi najvyššou a najnižšou úrovňou verejnej správy.

V nariadení o EFRR na roky 2021 – 2027 sa uvádzajú podrobnejšie informácie o integrovanom prístupe (články 7 – 9), ako aj vyčlenenie prostriedkov. Konkrétne sa musí vyčleniť 8 % finančných prostriedkov EFRR na vnútroštátnej úrovni v porovnaní s 5 % v predchádzajúcom programovom období na udržateľný rozvoj miest formou IÚI, miestneho rozvoja vedeného komunitou alebo akéhokoľvek iného integrovaného územného nástroja.

Stručný prehľad vykonávania integrovaných územných investícií a miestneho rozvoja vedeného komunitou

Táto správa vychádza zo skúseností získaných v období 2014 – 2020, ale počíta aj s tým, čo sa predpokladá v súčasnom období 2021 – 2027, aby bolo možné vyvodiť užitočné závery. Cieľom tejto správy je najmä zhodnotiť, ako sa IÚI a miestny rozvoj vedený komunitou realizovali v období 2014 – 2020 a aký vývoj môžeme pozorovať už v období 2021 – 2027, pričom sa zameriava skôr na kvalitatívne ako kvantitatívne údaje. Úspech územných nástrojov by sa mal v každom prípade hodnotiť nad rámec presných čísel. Existujú ďalšie miernejšie faktory, ktoré je zložitejšie hodnotiť, ako napríklad súdržnosť v rámci cieľového územia, dobré životné podmienky obyvateľov, posilnený sociálny a ľudský kapitál, nové formy kultúry spolupráce pri tvorbe politiky alebo modely riadenia založené na spoločnom vlastníctve, ktoré možno pozorovať len z dlhodobého hľadiska.

Treba poznamenať, že v období 2014 – 2020 predstavuje financovanie plánované pre územné a mestské stratégie približne 30 miliárd EUR, čo predstavuje takmer 10 % celkového financovania politiky súdržnosti na toto obdobie. Nástroje IÚI sa často využívali v mestskom prostredí na integrované a udržateľné stratégie rozvoja miest. IÚI sú preto jedným z uprednostňovaných nástrojov na vykonávanie povinného vyčlenenia minimálne 8 % finančných prostriedkov pridelených národným fondom EFRR na udržateľný rozvoj miest. V období 2014 – 2020 sa však niekoľko krajín rozhodlo, že v rámci svojho operačného programu nevyužijú IÚI na vyčlenenie finančných prostriedkov pre mestá, ale osobitnú mestskú prioritnú os.

Pri dôkladnom pohľade na vykonávanie v praxi skutočne pozorujeme niekoľko rôznych prístupov v jednotlivých oblastiach. Možnosti využitia územných nástrojov sa v jednotlivých členských štátoch a regiónoch využívajú vo veľmi odlišnej miere.

Treba poznamenať, že vykonávanie operácií sa na začiatku obdobia 2014 – 2020 výrazne oneskorilo. Miera vykonávania týchto nástrojov sa však ku koncu tohto programového obdobia výrazne zlepšila.

Pokiaľ ide o nástroje miestneho rozvoja vedeného komunitou, z dôkazov z predchádzajúceho obdobia vyplýva, že sa zameriavajú na menšie vidiecke oblasti s porovnateľne nízkym

využívaním v mestských oblastiach. Ťažkosti v predchádzajúcom období 2014 – 2020 zahŕňali najmä nedostatočnú informovanosť a kapacitu na miestnej úrovni, ako aj vnímanie veľkej byrokratickej záťaže a pomalého čerpania finančných prostriedkov.

Úloha Územnej agendy 2030

Členské štáty sa vyzývajú, aby zabezpečili súdržnosť a koordináciu medzi fondmi a zároveň zabránili vzniku nových hospodárskych, sociálnych a územných rozdielov. Je potrebné podporovať lokálne zamerané prístupy a integrovaný územný rozvoj s najvyššou prioritou. Tento ambiciózny cieľ nemožno dosiahnuť bez integrovaného prístupu k územnému rozvoju, ako sa zdôrazňuje v Územnej agende 2030.

V Územnej agende 2030 sa vymedzujú dva všeobecné ciele: spravodlivá Európa a zelená Európa, ktoré majú šesť priorít na rozvoj európskeho územia ako celku spolu so všetkými jeho miestami. Ďalej sa ním zosúladujú ciele EÚ v oblasti územného rozvoja s Agendou 2030 pre udržateľný rozvoj Organizácie Spojených národov a Európskou zelenou dohodou, zdôrazňuje význam strategického priestorového plánovania a poskytuje orientáciu v tomto smere, pričom posilňuje územný rozmer odvetvových politík na všetkých úrovniach riadenia.

Územná agenda 2030, ktorá má spoločné zásady, ako je miestny prístup, koordinácia politík a účinné viacúrovňové rámce s mestskou agendou EÚ, vychádza z predpokladu, že Európa čelí veľkým hospodárskym, sociálnym a environmentálnym výzvam. Má tiež veľký potenciál zlepšiť životné podmienky na všetkých miestach a pre všetkých ľudí. To znamená, že Európa potrebuje politiky so silnejším územným rozmerom a koordinovanými prístupmi, ktoré uznávajú a využívajú rozmanitosť a špecifiká miest.

Medzivládne vyhlásenie, ktoré je potrebné posilniť

Územná agenda 2030 je nástroj, ktorý pripravuje pôdu pre územnú súdržnosť v Európe a vyzýva široké spektrum aktérov, aby uplatňovali svoje ciele a priority. Ide však o medzivládne vyhlásenie bez priamych právnych, finančných alebo inštitucionálnych vykonávacích nástrojov. Treba poznamenať, že nariadenie o spoločných ustanoveniach z roku 2014, ani nariadenie o spoločných ustanoveniach z roku 2021 neodkazujú na Územnú agendu 2020 a Územnú agendu 2030. Európsky parlament by preto mal zvážiť, ako čo najlepšie využiť Územnú agendu, a zvážiť začlenenie jej priorít do legislatívnych procesov EÚ.

Vykonávanie Územnej agendy 2030

Uplatňovanie Územnej agendy 2030 závisí od viacúrovňovej spolupráce. S cieľom inšpirovať kľúčových aktérov, aby prijali opatrenia, sa zaviedlo sedem pilotných akcií. Pilotné akcie ukazujú, ako možno ciele Územnej agendy realizovať „v teréne“ na miestnej a regionálnej úrovni. To zahŕňa vykonávacie činnosti, ako napríklad spoluprácu s miestnymi a regionálnymi aktérmi na tom, ako môžu riešiť príležitosti a výzvy spojené s ich tematickým zameraním. Tieto činnosti sú príkladmi lokálne zameraných prístupov s dialógmi so zainteresovanými stranami zameranými na konsenzus. Zavádzajú experimentálne a inovačné riešenia prispôbené miestnym špecifikám.

Pilotné akcie Územnej agendy sú stále v počiatočnom štádiu. V Územnej agende 2030 sa predpokladá zhodnotenie v roku 2024 vrátane preskúmania riadiacich systémov, pokroku vo vykonávaní a relevantnosti priorít. Toto preskúmanie sa začne počas španielskeho

predsedníctva EÚ v roku 2023 a zameria sa na riadenie a vykonávanie.

Opatrenia, ktorými sa Územná agenda 2030 uvedie do praxe, sa môžu prijať na všetkých úrovniach riadenia a môžu sa líšiť svojou povahou a zameraním. Napriek výzvam adresovaným kľúčovým aktérom a úsiliu podniknúť opatrenia prostredníctvom príkladov a pilotných akcií sa zdá, že uplatňovanie priorít Územnej agendy 2030 zostáva na celom území Únie nerovnomerné. Konkrétnejšie je rozdelenie siedmich pilotných akcií v celej Európe nevyvážené. Všetky pilotné akcie iniciovali vnútroštátne orgány. Experimentálne alebo inovačné procesy na miestnej a regionálnej úrovni sa realizovali prostredníctvom niektorých z nich. Mnohé akcie zhromažďujú dôkazy a vypracúvajú prípadové štúdie a správy. V niektorých sa navrhujú skúsenosti získané z vnútroštátnej iniciatívy, ktorá je k dispozícii aktérom v celej Európe.

Ďalšie kroky

Európsky parlament pozorne sleduje, ako európske štrukturálne a investičné fondy podporujú integrovaný prístup k mestskému a územnému rozvoju. Je nevyhnutné pochopiť, ako sa stratégie udržateľného rozvoja miest, integrovaných územných investícií (IÚI) a miestneho rozvoja vedeného komunitou implementované v celej Európe v programových obdobiach politiky súdržnosti 2014 – 2020 a 2021 – 2027 vyvíjajú a čerpajú sa z nich cenné ponaučenia. Je to jediný spôsob, ako zlepšiť nástroje politiky súdržnosti zajtra.

Musíme preskúmať investičné stratégie, po ktorých nasledujú rôzne perspektívy, ako je zemepisná jednotka, priestorové zameranie, tematická koncentrácia, veľkosť populácie, mechanizmy financovania a vykonávacie mechanizmy, aby sme mohli primerane prispôbiť budúcu politiku súdržnosti a riešiť súčasné nedostatky.

Táto správa bude slúžiť aj na posilnenie úlohy Európskeho parlamentu, a najmä jeho Výboru pre regionálny rozvoj, v nadväznosti na technickú pomoc a všetky jej činnosti, ako sa uvádza v samotnom dokumente.

Mali by sme sa zamerať na ďalšie zjednodušenie administratívneho procesu riadenia fondov, začlenenie priorít Územnej agendy 2030 do legislatívnych nástrojov a operačných programov fondov politiky súdržnosti a ešte viac podporovať zapojenie obcí, regiónov a ich zastupujúcich združení do rôznych fáz vykonávania územných nástrojov. To zahŕňa ich účasť na plánovaní, výbere a monitorovaní projektov IÚI a miestneho rozvoja vedeného komunitou. Naším cieľom by mala byť mobilizácia potenciálnych príjemcov a pomoc orgánom pri zvyšovaní informovanosti o územných nástrojoch. Takisto je potrebné vyvinúť sofistikovanejšie systémy monitorovania a hodnotenia, ktoré dokážu posúdiť vplyv týchto územných nástrojov a lepšie informovať o ich výsledkoch.

**PRÍLOHA: FYZICKÉ ALEBO PRÁVNICKÉ OSOBY, KTORÉ SPRAVODAJCOVI
VÝBORU POŽIADANÉHO O STANOVISKO POSKYTLI INFORMÁCIE**

Spravodajca v súlade s článkom 8 prílohy I k rokovaciemu poriadku vyhlasuje, že počas prípravy správy až do jej prijatia vo výbore mu poskytl informácie tieto subjekty alebo osoby:

Subjekt a/alebo osoba
ESPON
Generálne riaditeľstvo pre územia - portugalská vláda
Nemecký spolkový inštitút pre výskum v oblasti stavebníctva, urbanizmu a územného rozvoja (BBSR) v mene Spolkového ministerstva pre bývanie, urbanizmus a výstavbu (BMWSB), Nemecko
Spolkový úrad pre územný rozvoj ARE - Švajčiarsko
Nórske ministerstvo pre miestnu samosprávu a regionálny rozvoj

Vypracovanie uvedeného zoznamu je vo výlučnej zodpovednosti spravodajcu.

NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

o vykonávaní územného rozvoja (NSU, hlava III kapitola II) a jeho uplatňovanie v Územnej agende Európskej únie 2030 (2023/2048(INI))

Európsky parlament,

- so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, najmä na jej hlavu XVIII,
- so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 z 24. júna 2021, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, Fonde na spravodlivú transformáciu a Európskom námornom, rybolovnom a akvakultúrnom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl, migráciu a integráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku¹ (nariadenie o spoločných ustanoveniach – NSU),
- so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1058 z 24. júna 2021 o Európskom fonde regionálneho rozvoja a Kohéznom fonde²,
- so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1059 z 24. júna 2021 o osobitných ustanoveniach týkajúcich sa cieľa Európska územná spolupráca (Interreg) podporovaného z Európskeho fondu regionálneho rozvoja a vonkajších finančných nástrojov³,
- so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1056 z 24. júna 2021, ktorým sa zriaďuje Fond na spravodlivú transformáciu⁴,
- so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/2115 z 2. decembra 2021, ktorým sa stanovujú pravidlá podpory strategických plánov, ktoré majú zostaviť členské štáty v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky (strategické plány SPP) a ktoré sú financované z Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu (EPZF) a Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV), a ktorým sa zrušujú nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 a (EÚ) č. 1307/2013⁵,
- so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/2220 z 23. decembra 2020, ktorým sa stanovujú určité prechodné ustanovenia týkajúce sa podpory z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV) a Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu (EPZF) v rokoch 2021 a 2022 a ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1305/2013, (EÚ) č. 1306/2013 a (EÚ) č. 1307/2013, pokiaľ ide o zdroje a uplatňovanie v rokoch 2021 a 2022, a nariadenie (EÚ) č. 1308/2013, pokiaľ ide

¹ Ú. v. EÚ L 231, 30.6.2021, s. 159.

² Ú. v. EÚ L 231, 30.6.2021, s. 60.

³ Ú. v. EÚ L 231, 30.6.2021, s. 94.

⁴ Ú. v. EÚ L 231, 30.6.2021, s. 1.

⁵ Ú. v. EÚ L 435, 6.12.2021, s. 1.

o zdroje a distribúciu tejto podpory v rokoch 2021 a 2022⁶,

- so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde, Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka a Európskom námornom a rybárskom fonde a ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde, a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006⁷,
- so zreteľom na dohodu prijatú 12. decembra 2015 na 21. konferencii zmluvných strán Rámcového dohovoru Organizácie Spojených národov o zmene klímy (COP21) v Paríži (Parížska dohoda),
- so zreteľom na Agendu OSN 2030 pre udržateľný rozvoj, najmä na cieľ udržateľného rozvoja č. 11 týkajúci sa udržateľných miest a komunít,
- so zreteľom na Územnú agendu 2030 – budúcnosť pre všetky miesta prijatú na neformálnom stretnutí ministrov zodpovedných za územné plánovanie, územný rozvoj a/alebo územnú súdržnosť 1. decembra 2020,
- so zreteľom na Amsterdamský pakt, ktorým sa ustanovuje mestská agenda EÚ, dohodnutý na neformálnom stretnutí ministrov EÚ zodpovedných za mestské záležitosti 30. mája 2016,
- so zreteľom na novú Lipskú chartu – transformačná sila miest pre spoločné dobro, ktorá bola prijatá 30. novembra 2020 na neformálnom zasadnutí ministrov o mestských otázkach,
- so zreteľom na Lubľanskú dohodu prijatú na neformálnom stretnutí ministrov zodpovedných za mestské záležitosti 26. novembra 2021,
- so zreteľom na Novú urbánnu agendu prijatú Organizáciou Spojených národov 20. októbra 2016,
- so zreteľom na oznámenie Komisie zo 17. januára 2023 s názvom Využitie talentov v regiónoch Európy (COM(2023)0032),
- so zreteľom na oznámenie Komisie zo 4. februára 2022 o ôsmej správe o súdržnosti: Súdržnosť v Európe do roku 2050 [COM(2022)0034],
- so zreteľom na oznámenie Komisie z 30. júna 2021 s názvom Dlhodobá vízia pre vidiecke oblasti EÚ – smerom k zabezpečeniu silnejších, prepojených, odolných a prosperujúcich vidieckych oblastí do roku 2040 [COM(2021)0345],
- so zreteľom na oznámenie Komisie z 3. marca 2021 s názvom Únia rovnosti: Stratégia v oblasti práv osôb so zdravotným postihnutím na roky 2021 – 2030 (COM(2021)0101),

---

⁶ Ú. v. EÚ L 437, 28.12.2020, s. 1.

⁷ Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 320.

- so zreteľom na oznámenie Komisie z 11. decembra 2019 s názvom Európsky ekologický dohovor [COM(2019) 0640],
- so zreteľom na oznámenie Komisie zo 17. septembra 2020 s názvom Ambicióznejšie klimatické ciele pre Európu na rok 2030 – Investícia do klimaticky neutrálnej budúcnosti v prospech našich občanov (COM(2020)0562),
- so zreteľom na iniciatívu Komisie s názvom Nový európsky Bauhaus, ktorá sa začala 16. septembra 2020,
- so zreteľom na pracovný dokument útvarov Komisie zo 17. júna 2022 s názvom Finančný nástroj nového európskeho Bauhausu na podporu územného rozvoja (NEB TDM) (SWD(2022)0172),
- so zreteľom na svoje uznesenie zo 14. septembra 2022 o Novom európskom Bauhause⁸,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 13. decembra 2022 o dlhodobej vízii pre vidiecke oblasti EÚ – smerom k zabezpečeniu silnejších, prepojených, odolných a prosperujúcich vidieckych oblastí do roku 2040⁹,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 15. septembra 2022 o hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti v EÚ: ôsma správa o súdržnosti¹⁰,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 15. februára 2022 o výzvach pre mestské oblasti v období po skončení pandémie COVID-19¹¹,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 20. mája 2021 o zvrátení demografických trendov v regiónoch EÚ pomocou nástrojov politiky súdržnosti¹²,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 25. marca 2021 o politike súdržnosti a regionálnych stratégiách v oblasti životného prostredia v boji proti zmene klímy¹³,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 13. marca 2018 o úlohe regiónov a miest EÚ pri vykonávaní Parížskej dohody o zmene klímy COP 21¹⁴,
- so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru z 18. septembra 2020 na tému Revízia Územnej agendy EÚ, Lipskej charty a Urbánnej agendy pre EÚ¹⁵,

---

⁸ Ú. v. EÚ C 125, 5.4.2023, s. 56.

⁹ Ú. v. EÚ C 177, 17.5.2023, s. 35.

¹⁰ Ú. v. EÚ C 125, 5.4.2023, s. 100.

¹¹ Ú. v. EÚ C 342, 6.9.2022, s. 2.

¹² Ú. v. EÚ C 15, 12.1.2022, s. 125.

¹³ Ú. v. EÚ C 494, 8.12.2021, s. 26.

¹⁴ Ú. v. EÚ C 162, 10.5.2019, s. 31.

¹⁵ Ú. v. EÚ C 429, 11.12.2020, s. 145.

- so zreteľom na hĺbkovú analýzu s názvom Territorial Agenda 2030 – Implementation Review (Územná agenda 2030 – Preskúmanie vykonávania), ktorú uverejnilo generálne riaditeľstvo pre vnútorné politiky 7. júna 2023¹⁶,
- so zreteľom na štúdiu uskutočnenú pre Generálne riaditeľstvo Komisie pre regionálnu a mestskú politiku (GR REGIO) s názvom Integrated territorial and urban strategies: how are ESIF adding value in 2014-2020 (Integrované územné a mestské stratégie: aká je pridaná hodnota EŠIF v rokoch 2014 – 2020?), uverejnenú v decembri 2017¹⁷,
- so zreteľom na interaktívny nástroj STRAT-Board vyvinutý Spoločným výskumným centrom (JRC) Európskej komisie a GR REGIO, ktorý ukazuje, ako európske štrukturálne a investičné fondy (EŠIF) podporujú integrovaný prístup k mestskému a územnému rozvoju¹⁸,
- so zreteľom na príručku stratégií územného a miestneho rozvoja¹⁹ a príručku stratégií udržateľného rozvoja miest²⁰, ktorú uverejnilo JRC,
- so zreteľom na pracovný dokument GR REGIO s názvom The geography of EU discontent and the regional development trap (Geografia nespokojnosti v EÚ a pasca regionálneho rozvoja), ktorý bol uverejnený v marci 2023,
- so zreteľom na štúdiu vypracovanú pre Radu európskych obcí a regiónov s názvom ITI and CLLD – The use of integrate territorial tools in cohesion policy (Integrované územné investície a miestny rozvoj vedený komunitou – využívanie integrovaných územných nástrojov v politike súdržnosti), ktorá bola uverejnená v decembri 2022,
- so zreteľom na Chartu z Lipska o trvalej udržateľnosti európskych miest z roku 2007 a na novú Lipskú chartu – transformačná sila miest pre spoločné dobro z 30. novembra 2020,
- so zreteľom na článok 54 rokovacieho poriadku, ako aj na článok 1 ods. 1 písm. e) rozhodnutia Konferencie predsedov z 12. decembra 2002 o postupe schvaľovania vypracovania iniciatívnych správ a na prílohu 3 k tomuto rozhodnutiu,
- so zreteľom na stanovisko Výboru pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka,
- so zreteľom na správu Výboru pre regionálny rozvoj (A9-0420/2023),

¹⁶ In-depth analysis – ‘Territorial Agenda 2030 – Implementation Review (Podrobná analýza – Územná agenda 2030 – Preskúmanie vykonávania), Európsky parlament, Generálne riaditeľstvo pre vnútorné politiky, tematická sekcia B pre štrukturálne politiky a politiky súdržnosti, 7. júna 2023.

¹⁷ Európska komisia, [Integrované územné a mestské stratégie: aká je pridaná hodnota EŠIF v rokoch 2014 – 2020? – Záverečná správa](#), december 2017.

¹⁸ Európska komisia, [STRAT-Board](#).

¹⁹ Európska komisia, [Handbook of territorial and local development strategies](#) (Príručka stratégií územného a miestneho rozvoja).

²⁰ Európska komisia, [Handbook of Sustainable Urban Development Strategies](#) (Príručka stratégií udržateľného rozvoja miest).

- A. keďže politika súdržnosti zostáva a mala by zostať hlavnou investičnou politikou pre regióny a mestá EÚ a nie je určená na to, aby dôsledne slúžila ako prvá voľba finančnej pomoci na riešenie nepredvídaných udalostí, ktoré otriasajú našou sociálnou ekonomikou; keďže Územná agenda je usmerňujúcim nástrojom územnej politiky EÚ, ako sa odráža v jej národných programoch a projektoch, poskytuje orientáciu pre strategické územné plánovanie a regionálny rozvoj, vyzýva na posilnenie územného rozmeru odvetvových politík na všetkých úrovniach riadenia a snaží sa podporovať inkluzívnu a udržateľnú budúcnosť pre všetky miesta a pomáhať pri dosahovaní cieľov udržateľného rozvoja v Európe;
- B. keďže výzvy, ktorým čelia regióny EÚ, sa identifikujú a riadia na územnej úrovni;
- C. keďže predchádzajúce a súčasné nariadenia o spoločných ustanoveniach neobsahujú žiadny konkrétny odkaz na Územnú agendu 2020 alebo 2030; keďže hlava III kapitola II súčasného nariadenia o spoločných ustanoveniach poskytuje základ pre čerpanie fondov politiky súdržnosti prostredníctvom stratégií územného rozvoja; keďže v článku 7 nariadenia (EÚ) č. 1301/2013²¹ sa ako rámec pre výber jednotlivých operácií uvádza udržateľný rozvoj miest založený na integrovaných udržateľných mestských stratégiách;
- D. keďže miestne orientovaný prístup k tvorbe politiky založený na integrovanom územnom rozvoji sa zameriava na uvoľnenie jedinečného potenciálu súvisiaceho s územnými zdrojmi, poznatkami a aktívami, pričom sa uznáva potreba prispôbených riešení na rôznych typoch území;
- E. keďže sa zdá, že hlavnými ťažkosťami, s ktorými sa stretli miestne a regionálne inštitúcie a občianska spoločnosť v období 2014 - 2020, boli okrem pomalého čerpania finančných prostriedkov nedostatočná technická a administratívna podpora, neprimerané byrokratické prekážky, nedostatok zručností a odbornej prípravy, znalostí a budovania kapacít a slabá spolupráca medzi rôznymi úrovňami správy;
- F. keďže sa zdá, že v regiónoch a administratívnych jednotkách, kde sa realizuje iniciatíva LEADER, prispieva povinný manažér miestnej akčnej skupiny zlepšiť výkonnosť a čerpanie regionálnych finančných prostriedkov;
- G. keďže bohatstvo územnej rozmanitosti EÚ by sa malo chápať ako dynamický a komplexný systém, v ktorom každý región čelí výzvam v oblasti rozvoja v závislosti od svojich osobitostí; keďže rastúce nerovnosti medzi jednotlivými miestami a medzi ľuďmi dosiahli kritickú úroveň a na zabezpečenie pozitívnych budúcich perspektív pre všetkých ľudí a miesta v celej EÚ sú potrebné spoločné opatrenia na všetkých geografických a riadiacich úrovniach;
- H. keďže príručka stratégií územného a miestneho rozvoja ponúka metodickú podporu na všetkých úrovniach;
- I. keďže mikrosúdržnosť je formou rovnováhy pre nedostatočne rozvinuté oblasti v rozvinutejších regiónoch; keďže Územná agenda (TA2030), ktorá sa výslovne zameriava na miesta a ľudí, je popri územnej súdržnosti priekopníkom myšlienky

---

²¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1301/2013 zo 17. decembra 2013 o Európskom fonde regionálneho rozvoja a o osobitných ustanoveniach týkajúcich sa cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti, a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1080/2006 (Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 289).

medziľudskej súdržnosti, pričom berie do úvahy, že tieto rozdiely možno riešiť len tak, že sa bude venovať väčšia pozornosť rozmanitosti a potenciálu území, ako aj navrhovaniu politik a stratégií založených na mieste s cieľom lepšie začleniť územný rozmer do všetkých fondov EÚ;

- J. keďže v článku 28 NSU sa integrované územné investície (IÚI) a miestny rozvoj vedený komunitou označujú za nástroje na vykonávanie stratégií územného rozvoja a požaduje sa súdržnosť a koordinácia medzi fondmi, ak sa viaceré uplatňujú na tú istú stratégiu územného alebo miestneho rozvoja; keďže tieto nástroje sú zamerané na územný rozvoj zdola nahor a posilňujú aktívnu účasť miestnych zainteresovaných strán;
- K. keďže 28 členských štátov v období rokov 2014 – 2020 naplánovalo 1 975 stratégií, ktoré boli financované z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (EFRR) vo výške 19 miliárd EUR, z čoho 13,8 miliardy EUR bolo pridelených na IÚI v deviatich členských štátoch;
- L. keďže miestny rozvoj vedený komunitou bol druhým najpoužívanejším nástrojom členských štátov na rozvoj územných alebo miestnych stratégií v období 2014 – 2020 a zaručuje, že miestne a regionálne samosprávy a zainteresované strany budú úzko zapojené do prípravy, vykonávania a monitorovania finančných prostriedkov EÚ, ktoré dostávajú; keďže v programovom období 2021 – 2027 nie je vyčlenené prostriedkov na využívanie miestneho rozvoja vedeného komunitou;
- M. keďže vykonávanie integrovaných územných investícií a miestneho rozvoja vedeného komunitou je v rámci Únie naďalej nerovnomerné a zdá sa, že viaceré členské štáty a riadiace orgány nie sú veľmi odhodlané ich vykonávať; keďže výklad a vykonávanie cieľa politiky 5 „Európa bližšie k občanom“ (CP 5) sa v jednotlivých členských štátoch líši, čo vedie k nízkej miere vykonávania integrovaných územných investícií a miestneho rozvoja vedeného komunitou; keďže spoluzákonodarcovia by mali v budúcnosti zväziť pružnejšie vykonávanie CP 5 bez prísnych požiadaviek na stratégie a riadenie, čo by pomohlo otvoriť ho pre všetky druhy iniciatív, ktoré prispievajú k regionálnemu a miestnemu rozvoju;
- N. keďže integrované územné investície a miestny rozvoj vedený komunitou sú nástroje, ktoré by sa mali zameriavať nielen na uľahčenie prístupu zdola nahor k územnému rozvoju tým, že od začiatku zapájajú miestne a regionálne samosprávy, ale aj na uľahčenie dialógu medzi rôznymi zainteresovanými stranami a na zvýšenie spolupráce medzi verejným a súkromným sektorom, ako aj na podporu spolupráce a prenosu informácií medzi všetkými úrovňami verejnej správy;
- O. keďže v UA2030 sa Európsky parlament a jeho Výbor pre regionálny rozvoj ako výbor zodpovedný za hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť, vyzývajú, aby zohľadnili jej ciele tým, že budú presadzovať jej priority v legislatívnych procesoch EÚ;
- P. keďže integrovaný územný rozvoj a miestne orientované politiky sú nevyhnutnými podmienkami na dosiahnutie strategických cieľov EÚ, ako je zelená a digitálna transformácia; keďže miestne orientované politiky môžu pomôcť územiám predísť dlhodobému hospodárskemu úpadku a tzv. pasci regionálneho rozvoja, keď si región nedokáže udržať svoju hospodársku dynamiku z hľadiska príjmov, produktivity a zamestnanosti;

- Q. keďže v UA2030 sa vymedzujú dva všeobecné ciele: spravodlivá Európa a zelená Európa, ktoré majú šesť priorít (vyvážená Európa, funkčné regióny, integrácia za hranicami, zdravé životné prostredie, obehové hospodárstvo a udržateľné prepojenia) pre rozvoj európskeho územia ako celku spolu so všetkými jeho miestami; keďže UA2030 ďalej zosúladzuje ciele EÚ v oblasti územného rozvoja s Agendou OSN 2030 pre udržateľný rozvoj a Európskou zelenou dohodou; keďže Európska mestská agenda prostredníctvom Lipskej charty podporuje ciele UA2030;
- R. keďže silný spoločný územný rozvoj prostredníctvom nariadenia o spoločných ustanoveniach a vykonávania UA2030 môže slúžiť ako prostriedok na posilnenie solidarity a demokratických procesov a spravodlivej a ekologickej EÚ; keďže územné prístupy prinášajú pridanú hodnotu uplatňovaním strategického, priestorového hľadiska, ktoré zachytáva špecifické kombinácie sociálnych, inštitucionálnych, hospodárskych a environmentálnych výziev a príležitostí, ktoré ovplyvňujú rozvoj všetkých typov území;
- S. keďže vykonávanie priorít UA2030 je v rámci EÚ naďalej nerovnomerné, najmä vzhľadom na priestorové rozdiely, ako je ostrovný charakter; keďže závery UA2030 poukazujú na rastúce nerovnosti v rámci EÚ, ktoré zvyrazňujú rozdiely medzi ľuďmi a medzi územiami;
- T. keďže UA2030 požaduje posilnenie územného rozmeru odvetvových politík na všetkých úrovniach riadenia; keďže hlavné zásady UA2030 sú zahrnuté do dvoch priorít „Ľudia a miesta sa od seba vzdávajú“ a „Udržateľný rozvoj a zmena klímy“;
- U. keďže prijatím UA2030 sa začalo sedem pilotných akcií, ktoré slúžia ako príklad uplatňovania jej cieľov v praxi na miestnej a regionálnej úrovni a inšpirujú spoločné akcie v celej EÚ, konkrétne: „Budúcnosť pre zaostávajúce regióny“, „Pochopenie toho, ako odvetvové politiky formujú priestorovú (ne)rovnováhu“, „Na malých miestach záleží“, „Cezhraničné územné plánovanie“, „Opatrenia v oblasti klímy v alpských mestách“, „Adaptácia na zmenu klímy a odolnosť prostredníctvom transformácie krajiny“ a „Obmedzenie premeny pôdy na umelé plochy, rozrastania miest a zástavby pôdy v mestách rôznych veľkostí a funkčných mestských oblastiach“;
- V. keďže vzhľadom na obmedzenú geografickú rovnováhu vo vývoji týchto pilotných akcií a administratívne ťažkosti, ktoré sa vyskytli pri financovaní pilotných akcií z viacerých programov, je potrebný lepší zber údajov, ako aj koherentná revízia UA2030;
1. zdôrazňuje, že v období 2014 – 2020 sa prostredníctvom IÚI realizovalo len 28 % stratégií udržateľného rozvoja miest; vyzýva Komisiu, aby prijala opatrenia na podporu využívania takýchto nástrojov na rozvoj UA2030, najmä prostredníctvom zintenzívnených komunikačných činností;
  2. zdôrazňuje cenný prínos činností vykonávaných prostredníctvom miestneho rozvoja vedeného komunitou, ako sú činnosti v rámci iniciatívy LEADER, k územnému rozvoju; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby posilnili iniciatívu LEADER zvýšením jej rozpočtového krytia, zabezpečením vysokej miery autonómie miestnych akčných skupín, pokiaľ ide o ich zriadenie a rozhodovanie, a znížením administratívnej záťaže;
  3. vyzýva Komisiu, aby výsledky nadchádzajúcej hodnotiacej správy za rok 2024 za programové obdobie 2014 – 2020, ako aj výsledky opatrení realizovaných prostredníctvom miestneho rozvoja vedeného komunitou, napríklad v rámci iniciatívy

LEADER využila na podporu programov na obdobie 2021 – 2027; poukazuje na význam kvalitatívnej analýzy nástrojov územného rozvoja; v tejto súvislosti vyjadruje poľutovanie nad záverom osobitnej správy Európskeho dvora audítorov o iniciatíve LEADER a miestnom rozvoji vedenom komunitou, že ich prínosy nie sú dostatočne preukázané;

4. víta príručku stratégií územného a miestneho rozvoja a príručku stratégií udržateľného rozvoja miest ako usmernenia pre všetky administratívne úrovne na navrhovanie, vykonávanie a monitorovanie stratégií územného a miestneho rozvoja vrátane mestského rozvoja; domnieva sa, že by sa malo podporovať šírenie osvedčených postupov s cieľom zabezpečiť účinnosť a udržateľnosť projektov; vyjadruje však poľutovanie nad oneskoreným uverejnením týchto príručiek a nabáda Komisiu, aby včas vypracovala usmernenia na zjednodušenie procesu vypracúvania programov; zdôrazňuje, že je potrebné poskytnúť členským štátom viac usmernení a väčšiu flexibilitu, pokiaľ ide o vykonávanie CP 5 „Európa bližšie k občanom“ a opatrení na jeho dosiahnutie, a zosúladiť ich s opatreniami stanovenými v UA2030 a vytvoriť stimuly na vyčlenenie väčšieho objemu finančných prostriedkov na CP 5;
5. vyzýva členské štáty, aby podporovali strategické územné plánovanie, ktoré zohľadňuje územia ako celok mimo metropolitných, mestských a funkčných mestských oblastí; ďalej vyzýva členské štáty, aby posilnili väzby medzi vidiekom a mestami ako spôsob dosiahnutia vyváženjšieho územného rozvoja v celej EÚ a aby zvažili cezhraničné plánovanie a implementáciu prostredníctvom prístupov zdola nahor, ako je miestny rozvoj vedený komunitou/ITI;
6. vyzýva Komisiu a Radu, aby vyčlenili finančné prostriedky pre vidiecke oblasti a regióny, ktoré sú závažne a trvalo znevýhodnené prírodnými alebo demografickými podmienkami, rovnako, ako je 8 % prostriedkov politiky súdržnosti vyčlenených na rozvoj programov v rámci mestskej agendy; konštatuje, že tieto prostriedky by sa mali využívať predovšetkým prostredníctvom nástrojov integrovaného územného rozvoja;
7. berie do úvahy schopnosti, ktoré miestne a regionálne orgány preukázali pri vykonávaní a riadení územných nástrojov, a považuje za potrebnú zmenu paradigmy pri zapájaní miestnych a regionálnych orgánov do plánovania, vykonávania a riadenia územných nástrojov; požaduje účinné uplatňovanie zásady partnerstva a hĺbkové konzultácie s miestnymi a regionálnymi orgánmi a zainteresovanými stranami pred vymedzením opatrení v oblasti integrovaných územných investícií a miestneho rozvoja vedeného komunitou; zdôrazňuje význam prístupu zdola nahor k územnému rozvoju, ktorý občanom umožňuje prevziať zodpovednosť za rozvoj svojho územia;
8. žiada, aby sa stratégie územného alebo miestneho rozvoja financované z viac ako jedného programu zlúčili do jedného postupu v súlade s článkom 28 NSU a v prípade potreby s podporou Komisie, aby sa predišlo oneskoreniam a administratívnym prekážkam; víta možnosť zavedenú v programovom období 2021 – 2027, a to určiť hlavný fond pre stratégie financované z viac ako jedného fondu;
9. konštatuje, že územné nástroje, ako napríklad miestny rozvoj vedený komunitou a integrované územné investície, sú osvedčenými opatreniami na priblíženie EÚ občanom; konštatuje, že údaje v STRAT-Board za obdobie 2014 – 2020 ukazujú, že miestny rozvoj vedený komunitou zohrával významnú úlohu pri rozvoji územných

stratégií, čo poukazuje na veľký záujem na miestnej úrovni aktívne sa podieľať na vypracúvaní týchto stratégií; vyzýva členské štáty a Komisiu, aby zjednodušili administratívne riadenie fondov, najmä v prípadoch, keď miestny rozvoj vedený komunitou čerpá z viac ako jedného fondu; zdôrazňuje, že integrované územné investície sú hlavným nástrojom, ktorý využívajú členské štáty s väčším objemom finančných prostriedkov pridelených z EFRR, pretože môžu rýchlo absorbovať sumy a sú schopné pokryť niekoľko hlavných osí prítomných v jednom alebo viacerých programoch;

10. zdôrazňuje jasné rozlišovanie medzi členskými štátmi, ktoré sa zaviazali rozvíjať IÚI alebo miestny rozvoj vedený komunitou, a tými, ktoré tak neurobili; vyzýva Komisiu, aby objasnila toto rozlíšenie s cieľom zabrániť geografickému rozdielom a poskytnúť prispôbenú technickú podporu členským štátom, ktoré tieto územné nástroje nevyužili; nabáda všetky členské štáty, aby vo väčšej miere využívali nástroje integrovaného územného rozvoja, ako sú definované v článku 28 nariadenia o spoločných ustanoveniach, a aby zabezpečili dodržiavanie partnerstva, ako sa vymedzuje v článku 8 nariadenia (EÚ) 2021/1060; zastáva názor, že integrované nástroje územného rozvoja by mali byť pre členské štáty povinné;
11. víta technické zjednodušenia v oblasti územného rozvoja zavedené v programovom období 2021 - 2027; vyzýva však Komisiu a členské štáty, aby potrebné dodatočné administratívne predpisy obmedzili na nevyhnutné minimum a viac sa zamerali na proporionalitu, keďže malé projekty majú v súčasnosti proporcionálne vyššiu administratívnu záťaž (pre príjemcov) a administratívne náklady (pre orgány zodpovedné za programy) ako finančne väčšie projekty;
12. považuje UA2030 za skutočný a vhodný nástroj, ktorého cieľom je znížiť priestorový rozmer nerovností a zabezpečiť súdržnosť EÚ prostredníctvom riadenia každého z jej regiónov s ich osobitosťami; domnieva sa preto, že spoločnosti a územia by sa mali viac zapojiť do uznávania významu tohto programu; vyzýva Komisiu, aby zmenila úlohu UA2030 nad rámec usmerňovania územného riadenia;
13. konštatuje, že UA2030 nielenže podporuje miestne orientované politické reakcie na územné výzvy, ale poskytuje aj víziu a ambície pre cieľ územnej súdržnosti prostredníctvom lepšieho zapojenia miestnych a regionálnych orgánov a občanov;
14. zdôrazňuje, že hoci je financovanie z viacerých zdrojov jedným z hlavných cieľov územných integrovaných nástrojov, zo súčasných zistení vyplýva, že využívanie financovania z viacerých zdrojov môže byť v niektorých krajinách stále zložité, najmä preto, že v súčasnom období už EPFRV (rozvoj vidieka) nie je zahrnutý do NSU, a preto by boli potrebné dodatočné a osobitné opatrenia na zosúladenie pravidiel EPFRV a iných fondov politiky súdržnosti (t. j. využívanie rôznych fondov EÚ na integrované projekty na miestnej úrovni, ktoré sa zaoberajú viacerými politickými cieľmi);
15. vyzýva členské štáty, aby aktívne podporovali uplatňovanie rodového hľadiska pri príprave a realizácii pilotných projektov UA2030 na mieste;
16. zdôrazňuje, že spravodlivý a dôstojný príjem a kvalita života občanov a ich rodín vo vidieckych oblastiach sú nevyhnutné na zabezpečenie sociálneho pokroku a úspešného územného a miestneho rozvoja; trvá na potrebe zabezpečiť dôstojné pracovné a životné podmienky a sociálnu ochranu pre všetkých;

17. zdôrazňuje, že je dôležité zlepšiť politickú súdržnosť a vykonávať overovanie vplyvu na vidiecke oblasti budúcich iniciatív EÚ v oblasti integrovaného územného rozvoja a iných významných iniciatív s cieľom posúdiť súdržnosť a komplementárnosť politík EÚ a ich potenciálny vplyv na vidiecke oblasti, čím sa účinne zabráni vylúďňovaniu vidieka a uľahčí sa generačná výmena, prístup k vysokokvalitným základným službám a vytváranie pracovných miest vo vidieckych oblastiach; zdôrazňuje význam mechanizmu overovania vplyvov na vidiecke oblasti aj pre členské štáty pri posudzovaní vplyvu navrhovaných právnych predpisov vo vidieckych oblastiach; zdôrazňuje význam zapojenia miestnych a regionálnych orgánov do vymedzovania a vykonávania mechanizmov overovania vplyvov na vidiecke oblasti, ako aj do ich riadenia na európskej aj vnútroštátnej úrovni s cieľom bojovať proti sociálnemu vylúčeniu súvisiacemu s dopravou a zlepšiť územnú dostupnosť dotknutých oblastí s cieľom zlepšiť cezhraničnú a vidiecko-mestskú spoluprácu, prístup k širokopásmovému internetu a primeraným službám, najmä v oblasti zdravotníctva a vzdelávania, ako aj diverzifikáciu vidieckeho hospodárstva a revitalizáciu vidieckych oblastí, zvýšiť atraktivnosť týchto oblastí, ako aj zabezpečiť udržateľnú budúcnosť pre tieto komunity;
18. zdôrazňuje, že opatrenia UA2030 by mali zohrávať ústrednú úlohu v partnerských dohodách a programoch; poukazuje na to, že tieto opatrenia by mali byť rozhodnejšie pri pridelovaní finančných prostriedkov a že je potrebné podporovať integráciu UA2030 do politík EÚ so zameraním na úrovne riadenia bližšie k terénu; domnieva sa, že UA2030 by mala mať v budúcom viacročnom finančnom rámci k dispozícii primerané finančné prostriedky a metodiku pridelovania;
19. zdôrazňuje, že je nevyhnutné začleniť priority a ciele UA2030 do legislatívnych nástrojov a programov fondov politiky súdržnosti, ktoré by mali byť prispôsobené každému územiu; víta pilotné akcie UA2030, ktoré boli vypracované, a vyzýva členské štáty a Komisiu, aby naďalej investovali do týchto akcií, zlepšovali ich geografickú rovnováhu a lepšie ich koordinovali so zásadami UA2030;
20. zdôrazňuje potrebu zapojiť Parlament, najmä jeho príslušný Výbor pre regionálny rozvoj, do pilotných akcií s cieľom zabezpečiť, aby boli v súlade so súčasnými prioritami EÚ, a propagovať výsledky pilotných akcií a informovať o nich na úrovni EÚ, integrovať ich a koordinovať s iniciatívami, ako je politika súdržnosti, najmä EFRR a Interreg;
21. požaduje stratégiu na uľahčenie synergií medzi rôznymi fondmi EÚ pre projekty vykonávané prostredníctvom územných nástrojov a na administratívne zjednodušenie pilotných akcií financovaných z viac ako jedného fondu s cieľom znížiť administratívne prekážky a uľahčiť podávanie žiadostí o tieto projekty;
22. domnieva sa, že podniky by mohli zohrávať zásadnú úlohu v stratégiách územného rozvoja; vyzýva Komisiu, aby podporovala systémy spolupráce medzi podnikmi a miestnymi a regionálnymi orgánmi s cieľom rozvíjať projekty územného rozvoja, ktoré podporujú vytváranie pracovných miest a hospodársky rast;
23. poukazuje na obrovský potenciál UA2030 a jej súčasných a budúcich pilotných projektov pri riešení veľmi rozmanitých potrieb mimomestských oblastí vrátane vidieckych oblastí, horských oblastí, ostrovov a pobrežných oblastí, odľahlých a riedko osídlených oblastí a mnohých ďalších typov území, kde koexistuje kombinácia

mestských a vidieckych prvkov; zdôrazňuje najmä skutočnosť, že vidiecke oblasti často čelia demografickým výzvam, nízkej hustote obyvateľstva a obmedzenému prístupu k službám všeobecného záujmu a ich kvalite, pričom nie vždy majú kapacity na navrhovanie a realizáciu inovatívnych riešení, a preto môžu mať veľký úžitok z výmeny najlepších postupov;

24. zdôrazňuje potrebu väčšieho šírenia opatrení a úspechov pilotných projektov ako príkladov využívania fondov EÚ; podporuje myšlienku usporadúvať každé dva roky konferenciu s cieľom predstaviť pilotné akcie miestnym a regionálnym orgánom, ako aj príslušným aktérom na vnútroštátnej úrovni a na úrovni EÚ, a prepojiť ju s inými podujatiami, ako je vidiecky pakt alebo fórum miest;
25. vyzýva členské štáty, aby rozvíjali svoje územné programy v súlade s UA2030 ako základ pre plánovanie svojich územných stratégií, ktoré zohľadnia osobitosti a veľmi rôznorodé potreby jednotlivých regiónov a budú slúžiť ako podnety, ako aj na stimulovanie rozhodovacieho procesu a navrhovania územných a mestských politik; ďalej vyzýva členské štáty, aby umožnili rôzne územné stratégie pre všetky regióny EÚ vrátane vidieckych oblastí, oblastí zasiahnutých priemyselnou transformáciou, regiónov závažne a trvalo znevýhodnených prírodnými a demografickými podmienkami, ako sú najsevernejšie regióny a regióny s veľmi nízkou hustotou obyvateľstva, ostrovy, cezhraničné a horské regióny;
26. zdôrazňuje, že dobrá výkonnosť riadiacich štruktúr môže určovať optimálnu kombináciu investičných priorít s cieľom dosiahnuť potrebnú viacúrovňovú vertikálnu a horizontálnu koordináciu pri navrhovaní a realizovaní integrovaných stratégií rozvoja;
27. vyzýva členské štáty a Komisiu, aby podporovali vykonávanie UA2030 nad rámec pilotných akcií, čím sa tento nástroj stane referenčným rámcom pre opatrenia, ktorý poskytuje konkrétne a prispôsobené usmernenia pre územia EÚ na zlepšenie ich výkonnosti; zdôrazňuje možnosť prepojiť regionálne financovanie s dosahovaním priorít UA2030 a vyzýva Komisiu, aby vypracovala monitorovacie ukazovatele spájajúce UA2030 s využívaním fondov politiky súdržnosti, najmä EFRR;
28. opakuje, že je potrebné urýchlene posilniť politiku EÚ v oblasti zmierňovania zmeny klímy a adaptácie na ňu, a to aj vzhľadom na rastúci trend extrémnych poveternostných javov v EÚ v posledných rokoch a mesiacoch; vyzýva preto verejné orgány, aby pokračovali v boji proti zmene klímy; v tejto súvislosti zdôrazňuje potrebu zvýšiť ambície a kvalitu pilotných projektov v rámci cieľa Ekologickejšia Európa a jeho prvej priority Zdravšie životné prostredie; zdôrazňuje, že územný rozvoj je kľúčom k budovaniu odolných regiónov a k zabezpečeniu udržateľného využívania finančných prostriedkov politiky súdržnosti;
29. víta návrh Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na podporu celoeurópskej charty vidieckych a mestských práv a povinností; je tiež presvedčený, že je potrebná väčšia spolupráca s mestskými oblasťami, aby sa zabezpečilo, že na žiadnu oblasť ani občana sa nezabudne pri spravodlivej transformácii na klimaticky neutrálnu, udržateľnú a prosperujúcu Európsku úniu, pričom sa usiluje o to, aby sa vidiecke a mestské oblasti zaviazali k spravodlivému prístupu a ukázali pridanú hodnotu spolupráce vidieckych a mestských organizácií;
30. zdôrazňuje, že je potrebné zabezpečiť vyváženejší rozvoj regiónov EÚ zaistením

lepšieho rozdelenia finančných prostriedkov EÚ vrátane podpory SPP v rámci členských štátov a medzi nimi; zdôrazňuje, že nie je možné dosiahnuť udržateľný a dlhodobý územný rozvoj, ak sa podpora bude prideľovať rôznym regiónom na základe historických údajov;

31. konštatuje, že čoraz viac ľudí sa rozhoduje žiť v mestách a pracovať vo vidieckych oblastiach; vyzýva Komisiu, aby navrhla programy zohľadňujúce všetky územia vrátane metropolitných, mestských a funkčných oblastí; nabáda Komisiu, aby iniciatívu LEADER navrhla tak, aby ju mohli využívať malé mestá;
32. vyzýva Komisiu, aby prepojila skúsenosti získané pri vykonávaní UA2030 s budúcou politikou súdržnosti a odporúčaniami skupiny na vysokej úrovni pre budúcnosť politiky súdržnosti s cieľom účinnejšie prekonať územnú nerovnováhu a funkčný nesúlad; poukazuje na príležitosť, ktorú predstavuje UA2030 ako nástroj na hodnotenie vplyvu politiky súdržnosti, pokiaľ ide o cieľ územnej súdržnosti;
33. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby do konca roka 2024 vykonali ucelené preskúmanie UA2030 vrátane dôkladného preskúmania jej systému riadenia, pokroku dosiahnutého pri jej vykonávaní a relevantnosti jej priorit, ako sú uvedené v UA2030;
34. víta záväzný charakter metodiky opísanej v príručke stratégií územného a miestneho rozvoja, ktorá dáva územným politikám rovnaký význam ako mestským politikám;
35. požaduje jednotný rámec pre stratégie zamerané na mestský aj širší územný rozvoj, ktorý by zohľadňoval územné požiadavky ako celok; zdôrazňuje, že by to mohlo výrazne znížiť byrokratické prekážky pri získavaní finančných prostriedkov;
36. vyzýva Komisiu, aby zabezpečila riadne využívanie finančných prostriedkov a vykonávanie územných nástrojov a uprednostnila účinné riadenie bez neprimeranej byrokracie; zdôrazňuje, že je potrebné zjednodušiť prístup k fondom určením jednotných kontaktných miest pre potenciálnych príjemcov projektov integrovaných územných investícií alebo miestneho rozvoja vedeného komunitou z Kohézneho fondu EÚ, najmä pokiaľ ide o prístup k informáciám o type financovania, administratívnych požiadavkách a oprávnenosti;
37. uznáva úlohu Európskej rady pri rozvoji územných činností členských štátov; vyzýva členské štáty, aby zabezpečili dostatočné ľudské zdroje pre riadiace orgány aj pre vykonávacie orgány zodpovedné za integrované územné investície alebo miestny rozvoj vedený komunitou s cieľom zabezpečiť technickú podporu a poradenské služby osobitne pre miestne akčné skupiny a partnerov v oblasti integrovaných územných investícií, aby sa umožnil súlad s právnymi predpismi;
38. vyzýva Komisiu, aby zvýšila svoje zapojenie do územnej politiky prostredníctvom politiky súdržnosti a posilnila riadenie regiónov s cieľom podporiť súdržnosť a mikrosúdržnosť zahrnutím osobitostí každého regiónu, zlepšením rozhodovania na miestnej a regionálnej úrovni a uplatňovaním existujúcich nástrojov s cieľom zlepšiť riadenie legislatívnych nástrojov; okrem toho vyzýva Komisiu a členské štáty, aby naďalej podporovali fondy politiky súdržnosti s cieľom zvýšiť odolnosť územného rozvoja, najmä s cieľom zmierniť účinky neočakávaných udalostí, chrániť regióny pred ich následkami a dodržiavať zásadu nepoškodzovať súdržnosť;

39. uvedomuje si vplyv rozhodnutí prijatých v rámci európskeho semestra na územnú súdržnosť a následne na kapacitu vypracovať územné programy; opakuje, že je potrebné posilniť územný rozmer európskeho semestra a zlepšiť prepojenie medzi politikou súdržnosti a európskou správou hospodárskych záležitostí, a to zapojením miestnych a regionálnych orgánov do všetkých fáz postupov súvisiacich s európskym semestrom a jeho odporúčaniami pre jednotlivé krajiny;
40. vyzýva Európsky výbor regiónov a Európsky hospodársky a sociálny výbor, aby zohrávali aktívnejšiu úlohu pri sledovaní a ďalšom rozvoji UA2030; vyzýva Komisiu, aby vypracovala štúdiu o schopnosti každého regiónu zmierniť budúce globálne výzvy ovplyvňujúce územnú súdržnosť; konštatuje, že by sa tak vytvoril nástroj rýchlej reakcie, ktorý by umožnil flexibilitu pri pridelovaní alebo posilňovaní zdrojov v závislosti od aktuálnej situácie regiónov EÚ;
41. zdôrazňuje význam územných nástrojov z hľadiska zvýšenej a inkluzívnej účasti občianskej spoločnosti a miestnych a regionálnych samospráv; vyzýva Komisiu, aby preskúmala nové spôsoby, ako zlepšiť informovanosť o ich opodstatnenosti a podstatne zvýšiť využívanie integrovaných územných investícií a miestneho rozvoja vedeného komunitou, a to aj prípadným vyčlenením určitého percentuálneho podielu, ktorý by sa použil v rámci politiky súdržnosti po roku 2027;
42. vyzýva Európsku investičnú banku, aby zvýšila finančné prostriedky plánované pre fondy politiky súdržnosti určené na zabezpečenie rovnováhy a riadneho fungovania regiónov;
43. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto uznesenie Rade, Komisii a národným a regionálnym parlamentom členských štátov.

STANOVISKO VÝBORU PRE POĽNOHOSPODÁRSTVO A ROZVOJ VIDIEKA

pre Výbor pre regionálny rozvoj

k vykonávaniu územného rozvoja (NSU, hlava III kapitola II) a jeho uplatňovaniu v Územnej agende Európskej únie 2030 (2023/2048(INI))

Spravodajca výboru požiadaného o stanovisko: Asim Ademov

NÁVRHY

Výbor pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka vyzýva Výbor pre regionálny rozvoj, aby ako gestorský výbor zaradil do návrhu uznesenia, ktorý prijme, tieto návrhy:

- A. keďže v článku 174 Zmluvy o fungovaní Európskej únie sa uvádza, že Únia sa musí zameriavať na znižovanie rozdielov medzi úrovňami rozvoja v jednotlivých regiónoch, pričom mimoriadnu pozornosť treba venovať vidieckym oblastiam, ktoré čelia naliehavým výzvam, ako je demografický pokles a starnutie obyvateľstva, ktoré postihujú najmä poľnohospodárske obyvateľstvo EÚ, popri opúšťaní vidieka, nedostatočnom alebo slabom prístupe k verejnej a súkromnej infraštruktúre a službám vrátane predovšetkým širokopásmového internetového pripojenia, digitálnej infraštruktúry, mobility, zdravotnej starostlivosti, sociálnych služieb, vzdelávania a odbornej prípravy, ako aj nízkych príjmov a menšieho počtu pracovných príležitostí a rastúcich nákladoch na prevádzku poľnohospodárskych podnikov;
- B. keďže ženy zohrávajú kľúčovú úlohu v rozvoji vidieka a v sociálnej štruktúre vidieckych oblastí, udržiavajú a zlepšujú živobytie na vidieku a posilňujú vidiecke komunity a musia sa považovať za hnaciu silu udržateľného rozvoja; keďže významný prínos žien k miestnemu rozvoju a rozvoju vidieka sa dostatočne neodráža v ich účasti na príslušných rozhodovacích procesoch, pretože ženy vo vidieckych oblastiach sú často nedostatočne zastúpené v rozhodovacích orgánoch;
- C. keďže dôsledky pandémie COVID-19, energetickej krízy a vojenskej agresie Ruska voči Ukrajine prispeli k zhoršeniu dôležitých ťažkostí, pokiaľ ide o riadne fungovanie celého agropotravinového reťazca, ktorý je jednou z hlavných hnacích síl rozvoja vidieka; keďže rastúce ceny energií a inflácia v celej Európe obzvlášť ťažko postihujú vidiecke oblasti, najmä regióny so zemepisnými špecifikami a najvzdialenejšie regióny, kde je mimoriadne ťažké dosiahnuť ciele politiky súdržnosti;
- D. keďže digitálna a zelená transformácia realizovaná spravodlivo a bez toho, aby sa na niekoho zabudlo, ponúka príležitosti dosiahnuť, aby boli vidiecke oblasti z dlhodobého hľadiska silnejšie, prepojené, odolné, inovatívne a prosperujúce; keďže aktuálna digitálna infraštruktúra je predpokladom digitálnych a inteligentných poľnohospodárskych riešení, a teda úspechu zelenej transformácie, ako aj kľúčovým faktorom pre konkurencieschopné malé a stredné podniky (MSP) vo vidieckych oblastiach; keďže MSP zohrávajú mimoriadne dôležitú úlohu vo vidieckych oblastiach

ako zamestnávateľa, sprostredkovateľa diverzifikácie príjmov poľnohospodárskych podnikov a sponzori sociálneho a kultúrneho života, čím pomáhajú zatriktívniť vidiecke oblasti pre mladých ľudí; keďže napriek nedávnym zlepšeniam v oblasti vysokorýchlostného širokopásmového pripojenia má prístup k širokopásmovému pripojeniu len 59 % domácností vo vidieckych regiónoch v porovnaní s 87 % domácností v EÚ;

- E. keďže Územná agenda EÚ 2030 vyzýva na posilnenie územného rozmeru odvetvových politík na všetkých úrovniach riadenia;
- F. keďže sa zdá, že v regiónoch a administratívnych jednotkách, v ktorých sa realizuje iniciatíva LEADER, pomáha povinný manažér miestnej akčnej skupiny zlepšiť výkonnosť, čerpanie regionálnych finančných prostriedkov a rozvoj; keďže politika súdržnosti uprednostňuje mestské oblasti; keďže okrem toho mnohé investície do vidieckych oblastí, ktoré priamo nesúvisia s poľnohospodárstvom, ako je výstavba verejných ciest, investície do kanalizačných systémov a zakladanie nepoľnohospodárskych podnikov, sú vo veľkej miere financované z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV), a nie z Kohézneho fondu;
- G. keďže vidiecke oblasti by mali byť atraktívnymi miestami pre podnikanie a zohrávať kľúčovú úlohu pri zaisťovaní potravinovej bezpečnosti EÚ; keďže Dlhodobá vízia pre vidiecke oblasti EÚ¹ požaduje zlepšenie kvality života na vidieku, dosiahnutie vyváženého územného rozvoja a stimulovanie hospodárskeho rastu vo vidieckych oblastiach; keďže úloha a význam vidieckych oblastí sú často nedostatočne oceňované, odmeňované a financované;
- H. keďže rozmanitosť vidieckych oblastí EÚ si vyžaduje opatrenia a riešenia, ktoré by boli navrhnuté na lokálnej úrovni a zodpovedali by špecifickým potrebám a možnostiam každého územia, a stratégie by sa mali zameriavať na vidiecke oblasti podľa ich individuálnych charakteristík a vo vzťahu k ich prostrediu, pričom by sa okrem iných nástrojov mal využívať mechanizmus overovania vplyvov na vidiecke oblasti;
- I. keďže vidiecke komunity sú vystavené väčším škodám spôsobeným zmenou klímy, častejším nepriaznivým klimatickým udalostiam, ako sú búrky, povodne a suchá, a dôsledkom straty biodiverzity a čelia vyšším nákladom spojeným s klimatickou transformáciou;
- J. keďže udržateľné poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo, ktoré zahŕňa environmentálnu, hospodársku a sociálnu udržateľnosť, poskytuje dôstojnú prácu a živobytie, chráni ekologické systémy a biodiverzitu a zároveň zvyšuje odolnosť voči zmene klímy a rizikám;
- 1. pripomína, že malé, stredné a rodinné poľnohospodárske podniky zohrávajú osobitnú úlohu v poľnohospodárskom systéme EÚ a sú nevyhnutné na zaistenie potravinovej bezpečnosti a ekosystémových služieb európskym občanom; zdôrazňuje, že malé, stredné a rodinné poľnohospodárske podniky a MSP majú pozitívny vplyv na sociálnu

---

¹ Oznámenie Komisie z 30. júna 2021 s názvom Dlhodobá vízia pre vidiecke oblasti EÚ – smerom k zabezpečeniu silnejších, prepojených, odolných a prosperujúcich vidieckych oblastí do roku 2040 (COM(2021)0345).

súdržnosť v týchto oblastiach, poskytujú pracovné príležitosti a prispievajú k udržaniu miestneho obyvateľstva;

2. zdôrazňuje, že spravodlivý a dôstojný príjem a kvalita života občanov a ich rodín vo vidieckych oblastiach sú nevyhnutné na zabezpečenie sociálneho pokroku a úspešného územného a miestneho rozvoja; trvá na tom, že treba zabezpečiť dôstojné pracovné a životné podmienky a sociálnu ochranu, najmä pre mladých poľnohospodárskych pracovníkov a migrujúcich pracovníkov v regiónoch EÚ;
3. zdôrazňuje, že je dôležité zlepšiť politickú súdržnosť a vykonávať overovanie vplyvu na vidiecke oblasti budúcich iniciatív EÚ v oblasti integrovaného územného rozvoja a iných významných iniciatív s cieľom posúdiť súdržnosť a komplementárnosť politik EÚ a ich potenciálny vplyv na vidiecke oblasti, čím sa účinne zabráni vyludňovaniu vidieka a uľahčí sa generačná výmena, prístup k vysokokvalitným základným službám a vytváranie pracovných miest vo vidieckych oblastiach; zdôrazňuje význam mechanizmu overovania vplyvov na vidiecke oblasti aj pre členské štáty pri posudzovaní vplyvu navrhovaných právnych predpisov vo vidieckych oblastiach; zdôrazňuje význam zapojenia miestnych a regionálnych orgánov do vymedzovania a vykonávania mechanizmov overovania vplyvov na vidiecke oblasti, ako aj do ich riadenia na európskej aj vnútroštátnej úrovni s cieľom bojovať proti sociálnemu vylúčeniu súvisiacemu s dopravou a zlepšiť územnú dostupnosť dotknutých oblastí s cieľom zlepšiť cezhraničnú a vidiecko-mestskú spoluprácu, prístup k širokopásmovému internetu a primeraným službám, najmä v oblasti zdravotníctva a vzdelávania, ako aj diverzifikáciu vidieckeho hospodárstva a revitalizáciu vidieckych oblastí, zvýšiť atraktivnosť týchto oblastí, ako aj zabezpečiť udržateľnú budúcnosť pre tieto komunity;
4. víta návrh Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na podporu celoeurópskej charty vidieckych a mestských práv a povinností; je tiež presvedčený, že je potrebná väčšia spolupráca s mestskými oblasťami, aby sa zabezpečilo, že na žiadnu oblasť ani občana sa nezabudne pri spravodlivej transformácii na klimaticky neutrálnu, udržateľnú a prosperujúcu Európsku úniu, pričom sa usiluje o to, aby sa vidiecke a mestské oblasti zaviazali k spravodlivému prístupu a ukázali pridanú hodnotu spolupráce vidieckych a mestských organizácií;
5. víta urýchlenie digitálnej transformácie v poľnohospodárskom odvetví a vo vidieckych oblastiach; upozorňuje na vylúčenie malých poľnohospodárskych podnikov a najvzdialenejších regiónov z tohto vývoja a poukazuje na potrebu prijať opatrenia s cieľom zabezpečiť, že z digitálnej transformácie budú mať prospech všetci; konštatuje najmä, že je potrebné riadiť riziká závislosti a nadmerného zadlženia malých poľnohospodárov;
6. zdôrazňuje, že dosiahnutie cieľov politiky súdržnosti vo vidieckych oblastiach by malo vždy zahŕňať kompromis medzi environmentálnymi, hospodárskymi a sociálnymi cieľmi, ktoré sú nevyhnutné pre blahobyt súčasných a budúcich generácií;
7. opätovne zdôrazňuje, že je potrebné plne začleniť dlhodobú víziu pre vidiecke oblasti EÚ do súčasného a budúceho viacročného finančného rámca a spoločnej poľnohospodárskej politiky (SPP), zabezpečiť primerané financovanie bez toho, aby boli dotknuté iné rozpočtové okruhy SPP, aby sa zabezpečila komplementárna a súdržná

podpora pre vidiecke oblasti na všetkých úrovniach územného rozvoja; zdôrazňuje potrebu zabezpečiť intenzívnejšiu spoluprácu medzi miestnymi, národnými a európskymi orgánmi pri rozvoji a vykonávaní poľnohospodárskej politiky tak, aby sa zohľadnila rozmanitosť európskych vidieckych oblastí, ako aj rozdiely v úrovni ich rozvoja;

8. požaduje začlenenie cieľov územnej agendy 2030 (ÚA 2030) do legislatívnych nástrojov a operačných programov fondov politiky súdržnosti; víta pilotné opatrenia v rámci ÚA 2030, ktoré boli vypracované, a vyzýva členské štáty a Komisiu, aby naďalej investovali do týchto opatrení a koordinovali ich s iniciatívami týkajúcimi sa politiky súdržnosti a rozvoja vidieka;
9. zdôrazňuje, že je potrebné zabezpečiť vyvázenejší rozvoj regiónov EÚ zaistením lepšieho rozdelenia finančných prostriedkov EÚ vrátane podpory SPP v rámci členských štátov a medzi nimi; zdôrazňuje, že nie je možné dosiahnuť udržateľný a dlhodobý územný rozvoj, ak sa podpora bude prideľovať rôznym regiónom na základe historických údajov;
10. zdôrazňuje úlohu, ktorú poľnohospodárstvo zohráva pri dosahovaní cieľov Únie v oblasti potravinovej bezpečnosti, udržateľného rastu, sociálneho začlenenia a boja proti zmene klímy, pričom zároveň pomáha diverzifikovať poľnohospodársku výrobu, zachovať biodiverzitu a rozvíjať miestne hospodárstva;
11. vyzýva Komisiu, aby pre územnú agendu 2030 poskytla nástroje priameho vykonávania;
12. zdôrazňuje potenciál metódy miestneho rozvoja vedeného komunitou² v rámci iniciatívy LEADER, pokiaľ ide o zapojenie vidieckych komunít do miestnych akčných skupín na účely prípravy a vykonávania cielených stratégií miestneho rozvoja, aby bolo možné zachovať a obnoviť živé a prosperujúce miestne vidiecke hospodárstva, a potrebu zachovať dostatočnú úroveň financovania iniciatívy LEADER; vyzýva členské štáty, aby v plnej miere využívali kapacity iniciatívy LEADER, pokiaľ ide o vývoj riešení hospodárskych, sociálnych a rozvojových výziev vo vidieckych oblastiach v celej EÚ; vyzýva členské štáty, aby podporovali miestny rozvoj vedený komunitou vrátane iniciatívy LEADER, pričom budú podnecovať účasť v miestnych akčných skupinách a zabezpečia ich skutočnú autonómiu, pokiaľ ide o zloženie a rozhodovanie; domnieva sa, že ďalší rozvoj metódy rozvoja a nástrojov financovania miestneho rozvoja vedeného komunitou by prispel k silnejším integrovaným stratégiám a udržateľnejšiemu a odolnejšiemu územnému rozvoju; v tejto súvislosti zdôrazňuje potrebu zmysluplného vyčlenenia pomoci pre miestny rozvoj vedený komunitou v rámci všetkých príslušných fondov na úrovni EÚ, podobne ako v prípade EPFRV;
13. vyzýva Komisiu, aby výsledky hodnotiacej správy za rok 2024 za programové obdobie 2014 – 2020, ako aj výsledky a skúsenosti s vykonávaním iniciatívy LEADER v EPFRV využila na podporu programov na obdobie 2021 – 2027; vyzýva Komisiu, aby pri príprave nového programového obdobia zvažila možnosť poskytnúť v rámci programu LEADER finančné opatrenia, ktoré by podporili generačnú výmenu vo

---

² https://ec.europa.eu/enrd/leader-clld/leader-toolkit/leaderclld-explained_en.html.

vidieckych oblastiach;

14. zdôrazňuje však, že Komisia by mala neustále vyhodnocovať náklady a prínosy iniciatívy LEADER s cieľom zabezpečiť, aby sa súvisiace riziko potenciálneho zneužitia pridelených finančných prostriedkov znížilo na minimum, a zároveň zaistiť, aby program účinne uľahčoval zapojenie na miestnej úrovni a aby administratívne požiadavky zodpovedali veľkosti a štruktúre miestnej komunity bez vytvárania prekážok pre nové iniciatívy, ktorým sa dá predísť;
15. vyzýva Komisiu, aby zlepšila úzku spoluprácu a integrované využívanie medzi nástrojmi financovania EÚ, ako sú kohézne fondy, EPFRV, SPP a nástroj obnovy NextGenerationEU, ako aj s vnútroštátnymi nástrojmi s cieľom realizovať stratégie miestneho rozvoja a maximalizovať vplyv a efektívnosť investícií do rozvoja vidieka; poukazuje na to, že je dôležité uľahčiť a podporovať využívanie prístupov financovaných z viacerých fondov na podporu realizácie integrovaných projektov v záujme inkluzívneho a udržateľného rozvoja vidieka;
16. vyzýva členské štáty, aby účinne využívali rôzne možnosti financovania aj s cieľom zlepšiť vyhladky MSP vzhľadom na ich významnú úlohu pri vytváraní pracovných miest vo vidieckych oblastiach, a žiada Komisiu, aby monitorovala a vyhodnocovala, či sa jej podpora dostáva do vidieckych oblastí a či je prínosom pre ich komunity; požaduje vytváranie partnerstiev vo všetkých hospodárskych činnostiach vo vidieckych oblastiach medzi podnikmi všetkých odvetví, miestnymi orgánmi, výskumníkmi a službami na základe inovácií, výmeny poznatkov a spolupráce;
17. konštatuje, že nestabilita na poľnohospodárskych trhoch v EÚ a na celom svete spôsobená ruskou agresiou na Ukrajine je osobitnou výzvou pre politiku súdržnosti a európsku solidaritu, pretože destabilizuje odvetvie poľnohospodárstva a zvyšuje riziko rozsiahlej hospodárskej stagflácie, ktorá ešte viac prehĺbi súčasné rozdiely v bohatstve medzi rôznymi krajinami a regiónmi EÚ;
18. zdôrazňuje úlohu elektronických služieb, riešení v oblasti mobilných služieb, verejno-súkromných partnerstiev, sociálnych podnikov, kultúrneho a kreatívneho priemyslu, dostupnosti vzdelávania a zdravotnej starostlivosti, ako aj družstevných podnikov, ktoré pomáhajú poskytovať nevyhnutné služby pre vidiecke oblasti a pôsobia ako kľúčový faktor sociálno-ekonomického rozvoja vidieka;
19. upozorňuje na potrebu zohľadniť aj rozvoj iných hospodárskych odvetví, ako je agroturizmus a kultúrny cestovný ruch, vo vidieckych regiónoch v Európe s cieľom oživiť vidiecke oblasti;
20. vyzýva na zlepšenie cenovo dostupných služieb verejnej dopravy a infraštruktúry, ako sú železnice, cesty a nabíjacie a čerpacie stanice vo vidieckych oblastiach, s cieľom podporiť riešenia v oblasti elektromobility a bojovať proti digitálnej a dopravnej priepasti medzi mestskými a vidieckymi oblasťami; zdôrazňuje preto, že treba poskytnúť nevyhnutné finančné prostriedky na rozvoj a údržbu dopravných spojení, pretože by to mohlo podnietiť staršiu generáciu, aby sa dlhšie venovala poľnohospodárstvu, a pritiahnúť mladých ľudí z regionálnych centier k práci vo vidieckych oblastiach;

21. upozorňuje na pretrvávajúci konflikt záujmov medzi financovaním politiky súdržnosti a cieľmi poľnohospodárskej politiky v niektorých vidieckych a prímestských oblastiach a vyzýva Komisiu, aby v súlade so zmluvou primerane rozlišovala medzi financovaním vidieckych oblastí v rámci SPP a v rámci politiky súdržnosti, pričom zohľadní ciele každej z týchto politík stanovené v článkoch 39 a 174 zmluvy;
22. požaduje zvýšenie úrovne digitálnych zručností, dostupnosti a cenovej prijateľnosti adekvátnej digitálnej infraštruktúry a kapacít potrebných pre účinné zavádzanie digitálnych technológií, ako sú platformy digitálnych služieb vo vidieckych oblastiach;
23. zdôrazňuje, že ženy vo vidieckych oblastiach môžu byť hnacou silou zmeny pri dosahovaní cieľov územnej agendy 2030, čím prispievajú k spravodlivej a zelenej Európe, ktorá ponúka vyhladky do budúcnosti, chráni spoločné živobytie a formuje spoločenský prechod na udržateľné poľnohospodárstvo; poukazuje na význam vytvárania priaznivého prostredia pre podnikateľky vo vidieckych oblastiach vrátane právnych a politických aspektov, s cieľom zabezpečiť lepší prístup k informáciám, vedomostiam a zručnostiam, ako aj uľahčiť prístup k finančným zdrojom, a tým vytvoriť viac pracovných miest vo vidieckych oblastiach; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby podnikli kroky s cieľom vypracovať a vykonávať opatrenia na boj proti rodovému rozdielom; pripomína, že v rámci politiky súdržnosti na roky 2021 – 2027 sa rodová rovnosť a rodové hľadisko musia začleniť a presadzovať vo všetkých fázach procesu prípravy, vykonávania, monitorovania a hodnotenia programov súdržnosti;
24. je presvedčený, že pretrvávajúci nedostatok vnútorného a vonkajšieho zosúladenia, pokiaľ ide o priame platby SPP, oslabuje dlhodobé ciele politiky súdržnosti, najmä v najchudobnejších a najmenej rozvinutých oblastiach;
25. opakuje, že je potrebné urýchlene posilniť politiku EÚ v oblasti zmierňovania zmeny klímy a adaptácie na ňu, a to aj vzhľadom na rastúce trendy extrémnych poveternostných javov v EÚ v posledných rokoch a mesiacoch; v tejto súvislosti zdôrazňuje potrebu zvýšiť úroveň ambície a počet súčasných a budúcich pilotných projektov v rámci cieľa Ekologickejšia Európa a jeho prvej priority Zdravšie životné prostredie;
26. požaduje viac úsilia o umožnenie vidieckym obyvateľom, aby sa aktívne zúčastňovali na procesoch týkajúcich sa tvorby politík a rozhodovania so zapojením širokého spektra zainteresovaných strán na všetkých úrovniach riadenia s cieľom vypracovať individualizované, lokálne orientované a integrované politické riešenia a investície;
27. konštatuje, že čoraz viac ľudí sa rozhoduje žiť v mestách a pracovať vo vidieckych oblastiach; vyzýva Komisiu, aby navrhla programy zohľadňujúce všetky územia vrátane metropolitných, mestských a funkčných oblastí; nabáda Komisiu, aby iniciatívu LEADER navrhla tak, aby ju mohli využívať malé mestá;
28. zdôrazňuje zásadnú hospodársku úlohu poľnohospodárstva, lesného hospodárstva a rybníctva; vyzýva na ďalší rozvoj krátkych dodávateľských reťazcov, systémov kvality, organizácií výrobcov a družstiev, ktoré prispievajú k zvýšeniu udržateľnosti európskej potravinárskej výroby;
29. zdôrazňuje, že generačná výmena je kľúčom k sociálnej, hospodárskej a

environmentálnej udržateľnosti vidieckych oblastí, potravinovej sebestačnosti EÚ a budúcnosti poľnohospodárstva, a preto musí zostať vysokou prioritou plánov a stratégií územného rozvoja; zdôrazňuje, že je potrebné zohľadniť potreby malých a stredných poľnohospodárskych podnikov a zamerať sa najmä na prilákanie mladých poľnohospodárov, predchádzanie opúšťaniu pôdy a uľahčenie prístupu k pôde a prístupu k úverom;

30. podčiarkuje význam zásad obehového hospodárstva a biohospodárstva, ako aj ich uplatňovania v odvetví poľnohospodárstva, pokiaľ ide o prispievanie k realizácii cieľov stanovených v Európskej zelenej dohode; nabáda na zlepšenie porozumenia a uplatňovania zásad obehového hospodárstva a biohospodárstva v rámci európskeho poľnohospodárskeho a potravinového systému.

**PRÍLOHA: ZOZNAM SUBJEKTOV ALEBO JEDNOTLIVCOV,
OD KTORÝCH SPRAVODAJCA VÝBORU POŽIADANÉHO O STANOVISKO
DOSTAL INFORMÁCIE**

Spravodajca Asim Ademov na vlastnú zodpovednosť vyhlasuje,
že nedostal informácie od žiadneho subjektu ani jednotlivca, ktoré treba uviesť v tejto
prílohe podľa článku 8 prílohy I k rokovaciemu poriadku.

INFORMÁCIE O PRIJATÍ VO VÝBORE POŽIADANOM O STANOVISKO

Dátum prijatia	16.11.2023
Výsledok záverečného hlasovania	+: 35 -: 0 0: 0
Poslanci prítomní na záverečnom hlasovaní	Mazaly Aguilar, Clara Aguilera, Atidzhe Alieva-Veli, Benoît Biteau, Franc Bogovič, Daniel Buda, Isabel Carvalhais, Asger Christensen, Dacian Cioloș, Paolo De Castro, Jérémy Decerle, Salvatore De Meo, Herbert Dorfmann, Luke Ming Flanagan, Dino Giarrusso, Martin Häusling, Martin Hlaváček, Krzysztof Jurgiel, Jarosław Kalinowski, Camilla Laureti, Gilles Lebreton, Norbert Lins, Marlene Mortler, Juozas Olekas, Bert-Jan Ruissen, Anne Sander, Petri Sarvamaa, Sarah Wiener
Náhradníci prítomní na záverečnom hlasovaní	Asim Ademov, Ladislav Ilčić, Cristina Maestre Martín De Almagro, Dan-Ștefan Motreanu
Náhradníci (čl. 209 ods. 7) prítomní na záverečnom hlasovaní	Adrian-Dragoș Benea, Lydie Massard, Ville Niinistö

ZÁVEREČNÉ HLASOVANIE PODĽA MIEN VO VÝBORE POŽIADANOM O STANOVISKO

35	+
ECR	Mazaly Aguilar, Ladislav Ilčić, Krzysztof Jurgiel, Bert-Jan Ruissen
ID	Gilles Lebreton
NI	Dino Giarrusso
PPE	Asim Ademov, Franc Bogovič, Daniel Buda, Salvatore De Meo, Herbert Dorfmann, Jarosław Kalinowski, Norbert Lins, Marlene Mortler, Dan-Ștefan Motreanu, Anne Sander, Petri Sarvamaa
Renew	Atidzhe Alieva-Veli, Asger Christensen, Dacian Cioloș, Jérémy Decerle, Martin Hlaváček
S&D	Clara Aguilera, Adrian-Draagoș Benea, Isabel Carvalhais, Paolo De Castro, Camilla Laureti, Cristina Maestre Martín De Almagro, Juozas Olekas
The Left	Luke Ming Flanagan
Verts/ALE	Benoît Biteau, Martin Häusling, Lydie Massard, Ville Niinistö, Sarah Wiener

0	-

0	0

Vysvetlenie použitých znakov:

+ : za

- : proti

0 : zdržali sa hlasovania

INFORMÁCIE O PRIJATÍ GESTORSKÝM VÝBOROM

Dátum prijatia	30.11.2023
Výsledok záverečného hlasovania	+: 26 -: 0 0: 2
Poslanci prítomní na záverečnom hlasovaní	François Alfonsi, Pascal Arimont, Isabel Benjumea Benjumea, Tom Berendsen, Stéphane Bijoux, Vlad-Marius Botoș, Andrea Cozzolino, Manolis Kefalogiannis, Nora Mebarek, Alin Mituța, Andželika Anna Mozdzanowska, Niklas Nienaß, Andrey Novakov, Younous Omarjee, Witold Pahl, Wolfram Pirchner, Caroline Roose, Marcos Ros Sempere, André Rougé, Susana Solís Pérez
Náhradníci prítomní na záverečnom hlasovaní	Daniel Buda, Isabel Carvalhais, Katalin Cseh, Mónica Silvana González, Elena Lizzi, Denis Nesci, Bronis Ropè
Náhradníci (čl. 209 ods. 7) prítomní na záverečnom hlasovaní	Francisco Guerreiro

ZÁVEREČNÉ HLASOVANIE PODĽA MIEN V GESTORSKOM VÝBORE

26	+
ECR	Andželika Anna Mozdżanowska, Denis Nesci
NI	Andrea Cozzolino
PPE	Pascal Arimont, Isabel Benjumea Benjumea, Tom Berendsen, Daniel Buda, Manolis Kefalogiannis, Andrey Novakov, Witold Pahl, Wolfram Pirchner
Renew	Stéphane Bijoux, Vlad-Marius Botoş, Katalin Cseh, Alin Mituţa, Susana Solis Pérez
S&D	Isabel Carvalhais, Mónica Silvana González, Nora Mebarek, Marcos Ros Sempere
The Left	Younous Omarjee
Verts/ALE	François Alfonsi, Francisco Guerreiro, Niklas Nienaa, Caroline Roose, Bronis Ropé

0	-

2	0
ID	Elena Lizzi, André Rougé

Vysvetlenie použitých znakov:

+ : za

- : proti

0 : zdržali sa hlasovania